

Suomen Urheiluliiton ympäristöohjelma

Hyväksytty SUL:n hallituksen kokouksessa 30.10.2024

Johdanto.....	2
Yleisurheilun ympäristövaikutukset.....	2
Suomen Urheiluliiton perustyö	3
Ympäristöohjelma osana seuratoimintaa	3
Kotimaan kilpailu- ja leiritystoiminta.....	3
Huippu-urheilu ja kansainvälinen toiminta	3
Juoksutapahtumat	4
Materiaalien valinta	4
Taustaa ja aiemmat toimet.....	5
Tavoitteet ja toimenpiteet.....	6
Suomen Urheiluliiton ympäristöohjelman yleiset tavoitteet.....	6
Suomen Urheiluliiton perustyö	6
Ympäristöohjelma osana seuratoimintaa	6
Kotimaan kilpailu- ja leiritystoiminta.....	7
Olosuhteet.....	8
Huippu-urheilu ja kansainvälinen toiminta	8
Juoksutapahtumat	9
Materiaalit ja hankinnat	9
Viestintä	10
Periaatteet ja konkreettiset toimet ympäristötyön edistämiseksi.....	10
Seuranta ja arviointi	13

Johdanto

Ympäristö ja ilmasto on osa Suomen Urheiluliiton vastuullisuusohjelmaa sekä Urheiluyhteisön yhteistä vastuullisuusohjelmaa. Ympäristöohjelma pohjautuu YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin. Suomen Urheiluliitossa kannamme vastuun ympäristöstä ja pyrimme kaikessa toiminnassamme huomioimaan kestävän kehityksen sekä teemme osuutemme ilmastonmuutoksen hillinnässä.

Suomen Urheiluliitto tukeutuu kansalliseen urheiluyhteisön yhteiseen vastuullisuusohjelmaan, mutta yhtä lailla perustana ovat kansainvälisten liittojen World Athletics ja European Athletics -linjaukset. World Athletics kuvaa ohjelmassaan Athletics for a Better World yleisurheilun johtajuutta ja vastuutta sidosryhmilleen muun muassa ympäristön osalta. European Athletics nostaa esille omassa linjauksessaan "Your Sport for Life" ympäristön osana yleisurheilun arvomaailmaa, joka lisää elämänlaatua. European Athletics kannustaa ympäristöä suojeleviin kilpailuohjeisiin ja näyttämään yleisurheilun voiman kunnioittaa maailman arvokkaita luonnonvaroja.

Yleisurheilun ympäristövaikutukset

Urheilun ympäristövaikutukset painottuvat Sitran ja Olympiakomitean arvioin mukaan liikenteen ja matkustamisen seurauksiin, joista johtuu yli puolet ympäristövaikutuksista.

Ympäristövaikutuksien on tunnistettu syntyvän ennen kaikkea liikenteestä ja matkustamisesta sekä olosuhteista. Lisäksi syntyy vaikutuksia useista pienemmistä toiminnoista, kuten materiaaleista, ruokailuista ja kierrätyksestä.

Urheiluliiton ympäristöohjelmassa yleisurheilun käytännön toimenpiteitä tarkastellaan seuraavissa osa-alueissa:

- Suomen Urheiluliiton perustyö
- Ympäristöohjelma osana seuratoimintaa
- Kotimaan kilpailu- ja leiritystoiminta
- Huippu-urheilu ja kansainvälinen toiminta
- Juoksutapahtumat
- Yleinen toimintakulttuuri yleisurheilussa
- Materiaalien valinta

Suomen Urheiluliiton perustyö

Liiton perustyössä huomioidaan yleisurheilun hallinnollisista toimista ja peruspalveluista muodostuvat vaikutukset. Perustoiminnot luovat pohjaa ja lähtökohtia kaikelle muulle toiminnalle ja perustoiminnan käytännöt usein heijastuvat eteenpäin muuhun toimintaan ja tapahtumiin. Suomen Urheiluliiton perustyön lähtökohtana on näyttää vastuullista esimerkkiä ympäristöasioissa kaikille liiton sidosryhmille.

Ympäristöohjelma osana seuratoimintaa

Ympäristö vastuullisuus on yhtenä vastuullisuuden osa-alueena tärkeä osa Suomen Urheiluliiton strategiaa. Tavoitteena on, että jokaisella liiton jäsenseudalla on vuoden 2025 aikana käytössä Suomen Urheiluliiton seurojen vastuullisuuden tarkistuslistan ([Vastuullisuuden tarkistuslista-seuroille.pdf \(yleisurheilu.fi\)](#)) mukaiset toimenpiteet ympäristöohjelman toteuttamiseksi.

Kotimaan kilpailu- ja leiritystoiminta

Tapahtumissa, kilpailu- ja leiritystoiminnassa yhdistyvät liikenne, olosuhteet ja materiaalit sekä pienemmät kuormitusta lisäävät toiminnot, kuten tarjoilut ja jätehuolto. Kilpailutoiminta on merkittävä osa Suomen Urheiluliiton toimintaa, joten siinä saavutettavat ympäristöteot ovat vaikuttavia. Kalenterivuoden aikana ympäri Suomen järjestetään lähes 2000 Suomen Urheiluliiton alaista virallista kilpailutapahtumaa (vuonna 2023 1922 kpl ja vuonna 2024 1968 kpl kilpailutapahtumaa), eli keskimäärin lähes 5,5 kilpailua vuoden jokaisena päivänä.

Ruotsi-ottelu on Suomen Urheiluliiton suurin itsenäisesti järjestämä kilpailutapahtuma. Tapahtuma järjestetään kahden vuoden välein, joista viimeisimmät kaksi Helsingin Olympiastadionilla. Myös seuraava, vuoden 2026 tapahtuma, tullaan järjestämään Olympiastadionilla. Tapahtumapaikan pysyessä samana vuodesta toiseen, voidaan tietyissä hankinnoissa säästää sekä kustannuksia että ympäristöä, kun samoja materiaaleja hyödynnetään aina uudelleen. Näin on toimittu esimerkiksi kylttien ja opasteiden, somistamiseen käytettävien banderollien ja kankaiden, vapaaehtoisten vaatteiden sekä tiettyjen mainoselementtien kohdalla. Vuoden 2024 tapahtumaan kaikki uudelleen käytettävät kyltit, opasteet, banderollit ja kankaat painatettiin tapahtuman ilmeellä mutta ilman sponsorien logoja tai vuosilukua/päivämäärää. Tapahtumatorin monimetrisiin sisääntuloportteihin teetettyihin painomateriaaleihin painettiin yhteistyökumppaneiden logot, mutta ne sommiteltiin niin, että vain osa portista (n. puolet pinta-alasta) on tarpeen uusiksi vuodelle 2026. Myös vapaaehtoisten vaatteet painatettiin pelkällä vuosiluvuttomalla logolla, jotta ylijäämää voidaan hyödyntää seuraavassa tapahtumassa.

Huippu-urheilu ja kansainvälinen toiminta

Huippu-urheilun kansainvälinen toiminta on merkittävä osa yleisurheilua ja Suomen Urheiluliiton toimintaa. Matkustaminen ja liikenne aiheuttavat valtaosan huippu-urheilun kansainvälisen toiminnan ympäristövaikutuksista. Kansainväliset kilpailut ovat nykyisessä rankingpisteperusteisessa järjestelmässä välttämättömiä huippu-urheilijoille, jotta he pystyvät kilpailemaan paikoista kansainvälisissä arvokisoissa eikä yleisurheilussa toistaiseksi tunnetta etäkilpailumuotoa. Huippu-urheilun osalta toiminta keskittyy siis kansainvälisiin kilpailuihin, jotka ovat urheilijoille välttämättömiä, ja joihin on matkustettava. Ympäristövaikutuksia ei voida

kokonaan poistaa, joten pyrimme vaikuttamaan ympäristövaikutuksia minimoimalla esimerkiksi kannustamalla osallistumaan useampaan ulkomaan kilpailuun saman matkan aikana. Ulkomaan leirit ovat toinen huippu-urheilun matkustusta vaativa alue. Leirien osalta positiivista on, että kohteessa viivytään yleensä suhteessa kilpailumatkoihin kauan (viikkoja), jolloin lentomatkustamisen suhteellinen kuorma pienenee verrattuna muutaman päivän kilpailumatkoihin. Kannustamme ja tuemme urheilijoita leireilemään myös kotimaassa ja mitä enemmän kotimaan leirityksiä urheiluopistoilla järjestetään, sen paremmat olosuhteet opistoilla on tarjota. Viime vuosina kotimaan ns. korkean ilma-alan leirit ovatkin yleistyneet, kun opistoille ja valmennuskeskuksiin on saatu uusia ratkaisuja korkeiden olosuhteiden simuloimiseksi.

Juoksutapahtumat

Suomen suurin juoksutapahtuma Helsinki City Running Day, tuhansia naisia vuosittain liikuttava Naisten Kymppi sekä Espoo Rantamaraton ovat esimerkkejä tapahtumista, joissa on kattavasti huomioitu ympäristö. Kaikki kolme tapahtuma ovat olleet Ekokompassi-sertifioituja jo useamman vuoden ajan; Naisten Kymppi ja Helsinki City Running Day vuodesta 2017 alkaen ja Espoo Rantamaraton vuodesta 2022 alkaen. Ekokompassi on toimialariippumaton ympäristöjärjestelmä, joka pohjautuu kansainväliseen [ISO 14001-standardiin](#). Sertifikaatti uusitaan kolmen vuoden välein toteutettavan auditoinnin päätteeksi. Myös juoksutapahtumien suurimmat ympäristövaikutukset syntyvät liikenteestä ja matkustamisesta, jossa korostuu osallistujien tapahtumapaikalle matkustaminen. Helsinki City Running Day on Suomen kansainvälisin juoksutapahtuma ja osallistujia tulee lähes sadasta maasta, vuonna 2024 kansainvälisiä juoksijoita oli n. 2 500 henkilöä. Näin ollen tapahtuman suurin, yksittäinen ympäristövaikutus on lentoliikenteellä.

Sekä Helsinki City Running Day että Naisten Kymppi järjestetään keskeisillä paikoilla Helsingissä, jonne on helppo kulkea julkisilla liikennevälineillä Suomen sisäältä. Helsingin päärautatieasema/Pasilan asema, joilla pysähtyvät kaikki kauko- ja lähijunat, sijaitsevat alle kilometrin päässä tämänhetkisistä tapahtumakeskuksista, jotka ovat Helsingin Olympiastadion (Helsinki City Running Day) sekä Kansalaistori (Naisten Kymppi). Espoo Rantamaratonin tapahtumakeskus sijaitsee Otaniemessä, johon on niin ikään hyvät julkiset kulkuyhteydet, jotka ovat viime vuosina parantuneet merkittävästi Länsimetron ja Pikaratikka 15:n alettua liikennöimään. Muut juoksutapahtumien ympäristövaikutukset syntyvät muun muassa materiaaleista, syntyvästä jätteestä, ruokailuista, erilaisista hankinnoista, energian sekä vedenkäytöstä.

Materiaalien valinta

Erilaiset materiaalit ja niiden hankinta muodostavat osan ympäristövaikutuksista. Yksittäisten hankintojen ympäristövaikutukset eivät ole merkittäviä, mutta kokonaisuutena materiaalikulttuurin muutoksella voidaan saada aikaan iso vaikutus. Materiaalien valinnassa huomioidaan tekstiilit, välinehankinnat, palkinnot, somisteet sekä paperi- ja painotuotteet.

Taustaa ja aiemmat toimet

Ympäristövastuullisuus alkaa oman toiminnan vaikutusten tarkastelusta, ja samalla on tärkeää tunnistaa jo toteutetut toimenpiteet ja hyvät käytännöt unohtamatta mahdollisia matkan varrella sattuneita kömmähdyksiä, joista on mahdollisuus ottaa oppia tulevaa varten.

Yleisurheilun päättyvän strategiakauden (2021–2024) mukaan yleisurheilu on lähellä lasta. Se tarkoittaa, että strategiaan on kirjattu, että yleisurheilun harrastaminen on mahdollista lähiurheilukentillä, jolloin mahdollistuu turvallinen paikalle siirtyminen esimerkiksi kevyttä liikennettä hyödyntäen. Kilpailutoiminnassa suositaan yhteiskuljetuksia ja mahdollisuuksien mukaan julkista liikennettä.

Yleisurheiluväen kokouksiin ja koulutuksiin on voinut osallistua etänä useiden vuosien ajan. Tapahtumien ohjeistuksissa kannustetaan ja neuvotaan saapumaan paikan päälle julkisilla kulkuvälineillä. Maailmaa 2020–2021 ravistellut koronapandemia lisäsi etäyhteyksien hyödyntämistä ja on muuttanut kulttuuria tältä osin joustavampaan suuntaan. Työtä voi tehdä joustavasti etänä ja valtaosaan sisäisistä kokouksista on voinut osallistua myös etäyhteyden avulla. Toimitilan koko on mitoitettu käyttötarvetta vastaavaksi ja kiinteistössä on toimiva kierrätysjärjestelmä. Painomateriaaleissa pyritään huomioimaan niiden pitkäikäisyys ja monikäyttöisyys ja esimerkiksi vapaaehtoisten vaatetuksessa on pyritty siihen, että ylijäämävaatteita voidaan hyödyntää seuraavassa tapahtumassa (esim. Ruotsi-ottelu 2024). Perustoiminnot rakentuvat digitaalisten työkalujen ja palvelujen varaan, jolloin toimitukset ovat paperittomia. Digitaalisia työkaluja on arvioitu, otettu uusia käyttöön ja toimimattomista luovuttu, jotta ne tukisivat kokonaistarvetta mahdollisimman hyvin.

Suomen Urheiluliiton seura- ja valmentajakoulutuksissa on tartuttu ympäristövastuullisuuden teemoihin. Valmentajakoulutuksien materiaaleja on siirretty sähköiseen oppimisympäristöön, jolloin painomateriaali on vähentynyt huomattavasti ja lähijaksojen määrää on 1. tasolla pystytty pudottamaan etäluentojen avulla. Valmentajakoulutuksiin kannustetaan tulemaan julkisilla ja kimpakyydeillä. Tarvittaessa autetaan sopimaan kyytejä esim. juna-asemalta opistolle ja samaan suuntaan meneville myös. Valmentajakoulutuksia järjestetään ympäri Suomea ja meillä on kouluttajia eri puolella, jolloin koulutettavien ei tarvitse liikkua valmentajakoulutuksien takia pitkiä matkoja. Kouluttajakoulutuksissa on myös hyödynnetty Teamsia, jolloin on vältetty pitkistä matkoista aiheutuvia päästöjä. Valmentajakoulutuksissa kannustetaan valmentajia ohjaamaan lapsia ja nuoria tulemaan harjoitukseen kävellen, pyörällä tai muuten lihasvoimin. Se kasvattaa urheilijoiden kuntoa ja samalla vähentää päästöjä.

Kilpailujen ja tapahtumien osalta esimerkiksi Youth Athletics Gamesin osalta keskustelua on käyty järjestäjien kanssa siitä, miten voisimme vähentää paperia, muuta materiaalia sekä miten kierrätys otetaan huomioon tapahtumassa. Pyrimme jokaisessa tapahtumassa paperittomuuteen tai mahdollisimman vähäiseen paperin tulostukseen (esim. vain pöytäkirjat lajipaikoille tarvittaessa), opastamme kaikki sähköisen tulospalvelun käyttöön, numerolappuihin emme tilaa uutta metallia, vaan ohjeistamme urheilijat ottamaan omat hakaneulat, joita on käyttänyt jo aiemmissa kilpailuissa, selvitämme ja pyrimme toteuttamaan useamman kierrätysastian, pyrimme kierrättämään edellisvuosilta jääneitä toimitsijapaitoja, kirjekuoria jne. Kun teemme uutta, emme lisää vuosilukua, jotta tuotteet ovat käytettävissä useamman vuoden.

Tavoitteet ja toimenpiteet

Vähennämme urheilun ympäristövaikutuksia ja teemme osamme ilmastonmuutoksen hillinnässä. Tunnistamme merkittävimmät urheilun ympäristövaikutukset ja teemme toimenpiteitä vaikutusten vähentämiseksi. Näytämme esimerkkiä ympäristön huomioimisessa.

Urheiluyhteisön yhteinen vastuullisuusohjelma, ympäristötavoitteet

Suomen Urheiluliiton ympäristöohjelman yleiset tavoitteet

Yllä olevasta Urheiluyhteisön yhteisen vastuullisuusohjelman ympäristötavoitteista johdetut Suomen Yleisurheilun ympäristöohjelman tavoitteena on edistää ja vahvistaa ympäristön huomioimista osana kaikkea toimintaa. Liiton tehtävänä on:

- huomioida ympäristövaikutukset kaikkialla omassa toiminnassa -> ympäristö on huomioitu liiton eri sektorien toimintasuunnittelussa
- luoda malleja ja ohjata seurojen toimintaa
- vaatia vastaavia toimia yhteistyötahoiltaan kotimaassa ja kansainvälisissä yhteisöissä
- näyttää esimerkkiä muille toimijoille ja viestiä aktiivisesti ympäristöasioista
- muokata tavoitteita jatkuvasti tai aina tarpeen mukaan

Suomen Urheiluliiton perustyö

Liiton järjestämät kilpailut ja tapahtumat järjestetään siten, että ympäristö huomioidaan tapahtumaa ennen, sen aikana ja sen päätyttyä. Yleisurheiluväen kokouksiin ja koulutuksiin voi osallistua etänä. Työtä voi tehdä joustavasti etänä ja töihin kuljetaan julkisilla sekä kevyen liikenteen keinoin. Toimitilan koko on mitoitettu käyttötarvetta vastaavaksi ja kiinteistössä on toimiva kierrätysjärjestelmä. Perustoiminnot rakentuvat digitaalisten työkalujen ja palvelujen varaan, jolloin toimistot ovat paperittomia. Digitaalisuuden kehityksessä tuetaan työntekijöitä ja tarjotaan apua, jotta edistetään paperitonta työntekoa.

Oleellista on myös tiedostaa digitaalisten työkalujen ja palvelujen aiheuttama ympäristökuorma. Digitaalinen hiilijalanjälki muodostuu muun muassa laitteiden valmistuksesta ja sähkökulutuksesta sekä datan säilyttämisestä, siirtämisestä ja toistamisesta. Tutkijat ovat arvioineet, että Internet voisi vuoteen 2030 mennessä olla suurin yksittäinen hiilidioksidipäästöjen aiheuttaja.

Suomen Urheiluliitto maksaa maltillista matkakorvausta ([Suomen Urheiluliiton matkustussääntö 1998 \(yleisurheilu.fi\)](#)), joka kannustaa käyttämään julkisia kulkuneuvoja. Matkakorvauksen määrää ei ole tarkoitus korottaa, jotta kannuste julkisen liikenteen käytölle säilyy.

Ympäristöohjelma osana seuratoimintaa

Urheiluliiton ympäristöohjelman tavoitteena on vahvistaa ympäristötyötä seuroissa. Ympäristövaikutukset tulee huomioida kaikissa seuran toimissa siten, että seura tarjoaa jäsenilleen mahdollisuuden harrastaa ympäristövastuullisesti ja lapset ja nuoret oppivat harrastuksen ohessa ympäristön huomioimista. Seurojen toiminnan kulmakiven muodostaa

Suomen Urheiluliiton vastuullisuusohjelman ympäristöohjelma. Seurat näyttävät esimerkkiä jäsenilleen. Jäsenet voivat toimia harrastuksessaan ympäristövastuullisesti ja näyttää esimerkkiä muille jäsenille. Jäsenet vaativat toimia omalta seuraltaan sekä muilta tahoilta ja voivat osallistua seuransa ympäristötyöhön.

Seuroja kannustetaan toteuttamaan ympäristöohjelman toimenpiteitä askel kerrallaan seurojen vastuullisuuden tarkistuslistan avulla ([Vastuullisuuden tarkistuslista-seuroille.pdf \(yleisurheilu.fi\)](#)). Vastuullisuuden tarkistuslistan kautta jokainen seura työstää ympäristöohjelman tavoitteet osaksi omaa toimintaansa. Suomen Urheiluliitto paitsi kannustaa seuroja toteuttamaan ympäristöohjelmaa, myös tarjoaa siihen resursseja kuten esimerkiksi viestintämateriaaleja työn tueksi.

Suomen Urheiluliiton järjestämissä seurakoulutuksissa tartutaan ympäristövastuullisuuden teemoihin ja jalkautetaan myös näin tietoa seuroihin. Seurojen järjestämien tapahtumien osalta vaaditaan ympäristöohjelman noudattamista ja tarvittaessa tarjotaan neuvoja ja tukea sen toteuttamiseen.

Kotimaan kilpailu- ja leiritystoiminta

Maantieteellinen kattavuus huomioidaan tapahtumien ja kilpailujen järjestämisoikeuksia jaettaessa. Jokaisella maantieteellisellä alueella on säännöllisesti erilaista tapahtuma ja kilpailutoimintaa alueen urheilijoille. Kattavuutta täydennetään etäosallistumismahdollisuuksilla ja kilpailemiseen innovoidaan uusia etäkilpailumahdollisuuksia. Kilpailu- ja leiritystoiminnassa suositaan yhteiskuljetuksia ja julkista liikennettä. Kilpailutapahtumien oheispalveluissa, kuten kioskitoiminnassa ja kierrätyksessä noudatetaan Suomen Urheiluliiton ympäristöohjelmaa. Leirityksien osalta noudatetaan myös liiton ympäristöohjelman tavoitteita ja toimenpiteitä ja tarjotaan muun muassa ensisijaisesti kasvisruokavaihtoehto.

Suur tapahtumissa määritellään tapatumakohtaisesti ympäristötavoitteet, jotka huomioivat koko yleisurheilun ympäristöohjelman tavoitteet eli rakennetaan tapahtumille oma ympäristösuunnitelma. Ympäristövastuullisuuden tärkeys myös tapahtumien imagollisena osana tunnustetaan. Kilpailujen osalta, joiden järjestämisoikeuksista päättää liitto, otetaan huomioon muun muassa julkinen liikenne ja muut ympäristötavoitteet. Saavutettavuus huomioidaan myös tapahtumapaikan valinnassa. Kaupunkiin tai kuntaan voidaan saapua junalla tai linja-autolla ja kaupungin tai kunnan sisällä tapahtumapaikkaan voidaan saapua julkisin liikennevälinein tai kevyen liikenteen keinoin. Aikatauluissa huomioidaan mahdollisuuksien mukaan ensimmäiset ja viimeiset vuorot esimerkiksi kaukojunien osalta.

Seuraava Ruotsi-ottelu järjestetään Suomessa vuonna 2026 ja tuolloin tapahtumalle rakennetaan ympäristösuunnitelma sekä haetaan Ekokompassi-sertifikaattia. Yksityiskohtaiset tavoitteet määritellään vuoden 2025 aikana, kun Ruotsi-ottelun Ekokompassi-työtä aletaan edistämään. Tapahtumassa tullaan tekemään muun muassa seuraavia toimenpiteitä/kiinnittämään entistä enemmän huomiota seuraaviin seikkoihin:

- kannustetaan ja opastetaan kävijöitä vielä voimakkaammin käyttämään julkista liikennettä; tarkat pysäkit ja linjat lisätään verkkosivujen info-osioon sekä lisätään viestintää aiheesta sekä verkkosivuilla että sosiaalisessa mediassa
- pyörällä ja jalan saapuvien ohjeistaminen
- pyritään järjestämään vapaaehtoisille ja tuomaristolle mahdollisuus hyödyntää HSL:n kulkuvälineitä veloituksetta työpäivinä

- kasvisruokavaihtoehtojen lisääminen ja nykyisten vaihtoehtojen korvaaminen kasvisvaihtoehdoilla
- harkitaan tarkoin, mitkä painotuotteet ovat välttämättömiä
- jätehuollon tehostaminen ja lajittelun onnistumisen parantaminen; Olympiastadionin oman jätteidenlajittelun haastaminen ja parantaminen
- juoksutapahtumista tutun kierrätystiimin perustaminen auttamaan kävijöitä kierrättämisessä
- tapahtumassa ei tarjoilla pulloitettua vettä
- jatketaan 2024 lanseerattua sähköistä käsiohjelmaa
- selvitetään painotalon kanssa materiaalien kierrätettävyys ja ekologisuus
- hankinnoissa selvitetään aina myös käytetyn/kierrätetyn vaihtoehdon saatavuus ja sopivuus
- harkitaan uudelleenkäytettävien materiaalien kunnostusta/korjausta, jos ne ovat pikkuvikaisia

Olosuhteet

Yleisurheilun Suunta 2030 -strategian mukaan yleisurheilu on helposti saavutettavissa olevissa liikuntaa, jota mahdollisimman moni suomalainen voi harrastaa lähiliikuntana. Kävely ja juoksu integroituvat myös strategisesti osaksi yleisurheilun perustoimintaa.

Yleisurheilu toteutetaan lähellä liikkuja. Se tarkoittaa, että yleisurheilun harrastaminen on mahdollista lähiurheilukentillä, jolloin mahdollistuu turvallinen paikalle siirtyminen esimerkiksi kevyen liikennettä hyödyntäen. Samalla kannustetaan hyötyliikuntaan ja kerrotaan pyöräilyn ja kävelyn hyödyistä. Kannustetaan myös kimpakyyteihin.

Vaikutamme ja teemme kuntien kanssa yhteistyötä siten, että yleisurheilukenttien peruskorjaukset toteutetaan ajallaan, jolloin kentät ovat käyttökelpoisia pitkään. Vaikutamme myös siihen, että uusia yleisurheilun sisäliikuntamahdollisuuksia -ratoja ja suorituspaikkoja -tulee lisää ja hankkeet toteutetaan ympäristöystävällisesti.

Huippu-urheilu ja kansainvälinen toiminta

Huippu-urheilu ei voi tämänhetkisten matkustusvaihtoehtojen kanssa operoidessa koskaan olla päästötöntä, sillä esimerkiksi matkustamisesta ei pystytä kokonaan luopumaan. Huippu-urheilussakin päästöt ja ympäristövaikutukset pyritään minimoimaan, esimerkiksi suosimalla välilaskuttomia lentoja sekä maata pitkin matkustamista aina, kun se on kokonaiskuva huomioon ottaen mahdollista. Kotimaan matkustuksissa suositaan aina maata pitkin matkustamista ja esimerkiksi Viroon tai Ruotsiin mahdollistetaan aina myös laivalla matkustus lennon sijasta. Päästöjä voidaan myös vähentää yhdistämällä kilpailu- ja harjoittelumatkoja sekä painottamalla lähellä sijaitsevia kohteita.

Huippu-urheilussa huomioidaan samat osa-aluekohtaiset vaikutukset ja tavoitteet kuin muussa toiminnassa. Huippu-urheilun ympäristövaikutuksia ja hiilijalanjälkeä tulee pyrkiä kompensoimaan lajin muilla osa-alueilla.

Myös muussa kansainvälisessä toiminnassa, kuten kokousmatkoilla, tulee huomioida samat vaikutukset ja tavoitteet kuin muissa toimissa. Huippu-urheilun ulkopuolella pystytään tehokkaammin vähentämään matkustamista, esimerkiksi kokouksissa voidaan suosia etäosallistumista ja vähentää osallistujien määrää.

Juoksutapahtumat

Suomen Urheiluliiton juoksutapahtumat liikuttavat tällä hetkellä n. 30 000 juoksijaa ja kävelijää vuosittain. Tavoite on kasvattaa tätä määrää ja samalla kannustaa lihasvoimin suoritettuun liikkumiseen, joka on suotuisampaa paitsi terveysnäkökulmasta, myös ympäristön kannalta edullista.

Liiton juoksutapahtumaportfoliossa on tällä hetkellä kolme aiemmin mainittua suurta sekä yksi pienempi, joka toinen vuosi järjestettävä tapahtuma (Ruotsi-ottelu 10). Koska organisaatiolla on itsellään suuri määrä tapahtumien tuotannossa tarvittavaa kalustoa ja materiaalia, voidaan ajatella, että mitä useampi tapahtuma niiden avulla vuodessa järjestetään, sitä pienemmäksi niiden ympäristövaikutukset kutistuvat.

Helsinki City Running Dayn ja Naisten Kymppin osalta Ekokompassi-sertifikaatin uusiminen on ajankohtaista 2024–2025 taitteessa ja auditointi saatettaneen loppuun kevään tapahtumissa. Tässä yhteydessä määritellään kummallekin tapahtumalle yksityiskohtaiset tavoitteet ympäristötyölle. Espoon Rantamaratonin sertifikaatti on uusittu syksyn 2024 tapahtuman yhteydessä ja uusia ja päivitettyjä tavoitteita asetetaan ensi syksyn tapahtumalle. Jatkossakin kiinnitetään huomiota ja pyritään parantamaan toimintaa erityisesti seuraavilla alueilla:

- jätehuollon ja kierrätyksen tehostaminen
- ympäristöasioista viestimisen lisääminen ja tarkentaminen
- pyritään neuvottelemaan tapahtuman osallistujille mahdollisuus hyödyntää HSL:n kulkuvälineitä veloituksetta tapahtumapäivinä
- selvitetään ylimääräisten tapahtumapaitojen ohjaamista mahdollisimman hyvään hyötykäyttöön
- kierrätysastiat tapahtumien näytteilleasettaja-alueilla kohdennetusti syntyvän jätteen mukaan
- korostetaan viestinnässä juoksemisen/kävelyn/lihasvoimin liikkumisen hyötyjä sekä yksilön että maapallon terveyden edistämistä

Materiaalit ja hankinnat

Materiaalien hankinnassa suositaan suomalaisuutta, kestäviä ja ympäristöystävällisesti toteutettuja materiaaleja. Turhista materiaaleista luovutaan ja materiaaleja sähköistetään. Hankintoja tehdään suunnitelmallisuus, pitkäaikaisuus ja kierrätys huomioiden. Vastuullista ja ympäristöystävällistä materiaalihankintaa edistetään laatimalla Suomen Urheiluliitolle ohjeistus, jonka mukaan hankinnat tehdään.

Hankintoja tehdään yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa, monikäyttöisyys, kestävyys ja laatu huomioiden. Hankinnoista pidetään huolta ja niitä kunnostetaan tarvittaessa. Tapahtumiin liittyvät painomateriaalit painetaan ilman vuosilukuja, jotta niitä voi käyttää vuosittain. Palkinnot, lahjat ja somisteet huomioidaan materiaalikulttuurin muutoksen tavoitteiden mukaisesti. Palkinnoissa ja lahjoissa suositaan aineettomia ja kestäviä vaihtoehtoja. Vaatteet ja kilpailuasut suunnitellaan usealle vuodelle. Ne ovat laadukkaita, kestävätkä käyttöä ja niitä voidaan korjata. Kaikissa hankinnoissa niiden tarve lasketaan tarkasti.

Ruokailujen ja tarjoilujen osalta ruokahävikki minimoidaan laskemalla tarkkaan ruuan tarve, ohjeistamalla ruokailijoita sekä hyötykäyttämällä ylijääneen ruuan. Vaihtoehtona on aina valittavissa kasvisvaihtoehto ja pienemmissä tarjoiluissa tarjotaan vain kasvisruokaa (esimerkiksi sämpylä). Kierrätyksen osalta noudatetaan annettuja ohjeita, suosituksia ja paikallisen jätehuoltotoimijan ohjeita.

Viestintä

Viestinnän merkitys on suuri ympäristötyön edistämässä. Eri kanavissa viestimällä saavutetaan sekä seuroja ja heidän jäseniään, että urheilijoiden tukijoukkoja ja lajin ulkopuolisia henkilöitä. Viestinnän tavoitteena on lisätä tietoisuutta, kannustaa sekä haastaa urheilijoita, seuroja, perheitä ja muita tahoja ympäristön hyvinvointia edistäviin toimiin omassa lajissaan.

Suomen Urheiluliiton vastuullisuusviestinnälle rakennetaan yhteinen vastuullisuusviestintäsuunnitelma. Vastuullisuusviestintäsuunnitelma sisältää viestintätoimia jokaisesta vastuullisuuden osa-alueesta. Viestinnän roolia ympäristötyön edistämässä lisätään ja kirkastetaan. Viestinnän tavoitteena on lisätä tietoisuutta ja kannustaa sekä haastaa urheilijoita, seuroja, perheitä ja muita tahoja ympäristöä edistäviin toimiin. Viestinnässä keskitytään pieniin ja konkreettisiin toimiin. Ympäristöviestintään etsitään myös kumppaneita toteuttamaan sitä. Ympäristöviestintään panostetaan tapahtumien osalta, sillä tunnistetaan se, että tapahtumien ympäristövastuullisuus on tärkeää tapahtumien markkinoinnin ja imagon kannalta.

Viestintää toteutetaan etenkin yleisurheilun hiljaisemmilla kausilla, eli kisakauden ulkopuolella esim. loka-tammikuussa, mutta viestintä on kuitenkin ympärivuotista. Myös SUL:n tapahtumien ympäristöviestintää terävöitetään. Viestintää toteutetaan somekanavissa, uutiskirjeissä ja verkkosivuilla. Ympäristötoimista tulee viestiä niin jäsenille kuin muille toimijoille. Vain näin voidaan tuoda tärkeää työtä näkyväksi, lisätä tietoisuutta, kannustaa muita mukaan ja näyttää esimerkkiä.

Periaatteet ja konkreettiset toimet ympäristötyön edistämiseksi

Tavoitteet saavutetaan noudattamalla seuraavia periaatteita:

- Ympäristövastuullisuus on toimintaamme ohjaava arvo.
- Tunnistamme ja arvioimme oman toimintamme ympäristövaikutukset.
- Laadimme ympäristöohjelman, jonka toteutumista seuraamme ja arvioimme.
- Vähennämme urheilun ympäristövaikutuksia muokkaamalla toimintatapojamme mm. kilpailujärjestelmien, tapahtumien järjestämisen, varusteiden, kulkutapojen, liikuntapaikkojen ja hankintojen osalta.
- Aloitamme pienistä teoista ja kasvatamme tavoitteita ja toimia työn edetessä.
- Otamme uudet ja ympäristöstävälliset käytännöt osaksi normaalia ja jatkuvaa toimintaamme.
- Näytämme esimerkkiä muille toimijoilla lajin sisällä ja ulkopuolella.
- Viestimme ympäristöasioistamme ja -teostamme aktiivisesti.
- Kasvatamme lajimme parissa toimivia lapsia ja nuoria arvostamaan ympäristöä myös harrastuksen näkökulmasta.
- Luomme mahdollisuuksia yleisurheilussa mukana oleville tehdä omia, ympäristövastuullisia valintoja harrastuksensa tai työnsä parissa.

- Kannustamme sidosryhmiämme ympäristötyön tekemisessä: jäseniä, seuroja, kuntia, urheiluyhteisöä sekä yrityksiä.
- Vaadimme muita toimijoita osallistumaan ympäristötyöhön ja huomioimaan ympäristövaikutukset heidän toiminnassaan.

Toimenpide	Tavoite	Aikataulu	Arviointi ja seuranta	Mittari
Ympäristöohjelman perehdytys toimihenkilöille	Toimihenkilöt tuntevat ympäristöohjelman sisällön ja tavoitteet	11/2024	Osaksi yleistä perehdytys-suunnitelmaa, päivityksen yhteydessä käydään läpi henkilökunnan kanssa	Ympäristöohjelman perehdytyksen saanut osuus henkilökunnasta
Ympäristöohjelman jalkauttaminen seuroihin	Seurat ottavat käyttöön	2025->	Jatkuva työ	Kysely kahden vuoden välein
Seurojen ympäristötoimenpiteiden kartoittaminen	Ympäristökyselyn toteuttaminen osana jäsen seurakyselyä	2025	Kahden vuoden välein	Kysely
Vastuullisuuspalkinnon jakaminen	Vastuullisuuspalkinto yleisurheilugaalan kategoriaksi	2025->	Vuosittain	Jaettu palkinto
Tapahtuminen ympäristöohjelmat	Liiton ja liiton jäsenseurojen kaikissa tapahtumissa ympäristöohjelma toteutettu	2025->	Kahden vuoden välein	Kysely
Suomen Urheiluliiton hiilijalanjäljen laskeminen	Laskea Suomen Urheiluliiton kokonaishiilijalanjälki	2025	2025, seuranta 2027	Hiilijalanjälki
Yleisurheilun hiilijalanjäljen laskeminen	Kartoittaa yleisurheilun kokonaishiilijalanjälki Suomessa	2025	2025, seuranta 2027	Hiilijalanjälki
Asetetaan tavoitteet ja rakennetaan toimenpidesuunnitelma hiilijalanjäljen pienentämiseksi	Selkeät tavoitteet ja toimenpiteet on kirjattu, hiilijalanjälki laskee	2025-2027	2025 kokonaishiilijalanjäljen laskennan jälkeen, seuranta 2027	Hiilijalanjälki

Hankintaohjeiden laatiminen	Tehdä ympäristön kannalta järkeviä hankintoja ja yhtenäistää käytäntöjä hankintoja koskien	2025	Vuosittain	Sektorikohtainen itsearviointi
Vastuullisuusviestintäsuunnitelman laatiminen	Ympäristövastuullisuuden viestintä on osa liiton vastuullisuusviestintäsuunnitelmaa ja sitä toteutetaan suunnitelmallisesti	12/2024	Vastuullisuusviestintäsuunnitelman toimenpiteet	Suunnitelman noudattaminen ja päivittäminen
Ekokompassisertifikaatti juoksutapahtumille	Säilytetään Ekokompassi -sertifikaatti kaikissa liiton juoksutapahtumissa ja haetaan sertifikaattia uusille tapahtumille	2017	Ekokompassin auditointiprosessi kolmen vuoden välein	Sertifikaatti
Ekokompassisertifikaatti Ruotsiottelulle	Haetaan Ekokompassisertifikaatti Ruotsiottelulle	2025–2026	Ekokompassin auditointiprosessi kolmen vuoden välein	Sertifikaatti
Yritysyhteistyössä ja markkinoinnissa otetaan huomioon ympäristötavoitteet	Kumppaneilta vaaditaan läpinäkyvyyttä ja ympäristötoimia	2024–>	Vuosittainen kumppaneiden arviointi	Sektorikohtainen itsearviointi
Ympäristöohjelman tarkastelu ja päivittäminen	Ympäristöohjelma on ajan tasalla	Vuosittain	Toteutettujen toimenpiteiden seuranta ja arviointi	Päivitetty ympäristöohjelma on hyväksytty

Seuranta ja arviointi

Suomen Urheiluliitossa ympäristöohjelman ajantasaisuudesta sekä ohjelman tavoitteiden ja toimenpiteiden valvonnasta vastaa hallintotiimi tiiviissä yhteistyössä muiden sektoreiden kanssa sektoriosa-alueiden toimintojen osalta. Ympäristöohjelman tavoitteiden edistymistä tarkastellaan vuosittain toimenpidekohtaisten mittareiden ja toteutumisen avulla. Liiton ympäristöohjelman vaikutusta mitataan hiilijalanjäljen perusteella, jonka lisäksi toimintakohtaisia tavoitteiden toteutumista tarkastellaan asetettujen mittareiden avulla.

Seurojen edistymistä seurataan joka toinen vuosi toteutettavan seurakyselyn avulla. Seuroja ohjataan aktiivisesti ympäristötekoihin seurojen vastuullisuuden tarkistuslistan ([Vastuullisuuden tarkistuslista-seuroille.pdf \(yleisurheilu.fi\)](#)) ja laajempien ympäristöohjelmien kautta. Valmentaja- ja ohjaajakoulutuksissa tartutaan ympäristöohjelman teemoihin ja kasvatetaan siten yleisurheilukulttuurista ympäristövastuullisempaa.